

IDROTT & KUNSKAP

POPULÄRVETENSKAPLIG IDROTTSTIDNING

AKTUELLT

TIDIGARE NUMMER

ARKIV

PRENUMERERA

OM TIDNINGEN

ANNONSERA

KONTAKTA OSS

Foto: BILDBYRÅN

För Niklas Jonsson finns ingen förlåtelse

Vi har alla våra misslyckanden och tillkortakommanden att berätta om. Men att få sitt livs blackout inför 50 000 fanatiska hemmafans och med hela nationen bänkad framför tv:n är ändå något extraordinärt.

Det har nu gått 13 år sedan skidåkaren Niklas Jonsson naglades fast vid den massmediala skampålen. I dag har han skaffat sig perspektiv på händelsen - även om den för alltid kommer vara inristad djupt inne i någon själsficka.

Falun.....december 1993:

Det råder skidfeber i Sverige. Hemma-VM, folkfest och nu ska norrmän, ryssar och hela viddivippen få tugga svenskt stål. Niklas Jonsson är förväntansfull. Bakom sig har han två lyckade säsonger med bland annat ett SM-guld i bagaget. Ordet motgång känns ungefär lika otänkbart som surströmming i himlen.

Men på 30 kilometer går det inget vidare och Niklas får stå över nästa distans. När beskedet kommer om att han ska få åka första sträckan i stafetten blir han därför upprymd. När tuppen galt, solen gått upp över Falun och alla skidåkarna ätit sin gröt finns den likväl inte där. Känslan.

- Nej, jag var inte riktigt mig själv den morgonen och det är ingen efterhandskonstruktion jag gör nu. Jag fick aldrig den rätta känslan för skidorna. Dom funkade helt enkelt inte. Till slut frågade jag Torgny Mogren om jag inte kunde få låna ett par av honom, och det fick jag. Vad jag gör är alltså att låna ett par skidor som jag aldrig har testat inför en mästerskapsstafett och börjar lassa på med valla.

- Det känns som det isar under skidorna, sa jag till vallaren.

Och där i startfällan stod de alla. Startkanonerna. Myllylä, De Zolt och grabbarna, fulladdade med adrenalin.

- Jag minns att jag tänkte: "Jag har ju alltid matchat dem förut, så varför skulle jag inte göra det i dag? Sådana "Varför-skulle-jag-inte- frågor" hade jag aldrig ställt mig förut.

Blackout

Starten går och med publiktrycket i ryggen drivs tempot upp mot maxfart. Det står tidigt klart att Niklas Jonsson kommer att få det jobbigt. Efter ett par kilometers åkning slår Tor till med sin hammare och allt blir svart.

- Det sista jag minns av loppet är att en ledare skriker: "Nu måste du vara beredd. Nu har det släppt! Resten är en total blackout. Jag minns absolut ingenting av vad som hände sedan, säger Niklas Jonsson och tittar upp mot åhörarna av beteendevetare som får en kortkurs i ämnet psykisk kollaps.

- Det första jag minns är tanken "Jag måste bort härifrån" direkt efter loppet. Jag försökte gömma mig bakom några reklamskyltar inne i bussen medan fotografierna försökte komma åt att ta bilder. Men presschefen ringde och sa: "Niklas, du måste komma tillbaka och prata ut. Det kommer göra att du mår bättre sedan".

- Jag hör någon säga: "Uppmärksamheten är större än då Christer Petterson gick in till rätttegången". När jag sedan satte mig i flygplanet på väg hem tänkte jag att nu kan planet lika väl störta. Det spelar ingen roll. En helt sjuk tanke förstås, men sådana saker kan snurra i en ung idrottsutövares huvud när allt man jobbat för rasar ihop.

I massmedia är Niklas Jonsson en Quisling. Radiosportens omdöme var inte nådigt: "För Niklas Jonsson finns ingen förlåtelse".

Idrott och Kunskap: Du åkte i ett lag, för ditt land i ett upphausat hemmamästerskap. Allt annat lika, hade du klappat igenom på samma sätt om det varit ett individuellt lopp?

- Nej, då hade jag aldrig tappat lika mycket. Istället för två minuter skulle det kanske blivit en halv minut. Men i det läget känns det som att man är på väg att svika sina lagkompisar, sitt land och alla förväntansfulla på läktaren. Jag tror inte heller att Jörgen Brink skulle ha tappat som han senare gjorde om det varit ett individuellt lopp.

Vad är det som händer i kroppen?

- Du hör ledarna ropa i spåret att du inte får tappa mer nu. Allt snurrar. Det blir en mental blockering och när det inträffar så spänner du hela kroppen och syretillförseln till muskulaturen stryps.

Men det där planet störtade aldrig. Livet gick vidare. Niklas Jonsson begav sig ut till skärgården i Piteå och loggade ut några dagar. Lyssnade till fiskmåsars skrån istället för massmedias. En skärgårdskonstnär kom förbi med en tavla på en sä. Saker och ting återfick långsamt sina rätta proportioner.

- Två veckor senare åkte jag stafetten i Lahtis, dock inte första sträckan. Det gick hyfsat. Men det var svårt att gå från att ha en positiv självbild till att upptäcka att man blivit någon som det var okay att skämta om offentligt.

OS-turist

Men Niklas Jonsson skulle få sin revansch. En tid efter fiaskot i Falun satte han upp nya tuffa mål. I fallande skala var målsättningarna att: A) Vinna ett mästerskap B) Ta medalj på mästerskap C) Pallplaceringar i världscupen D) Genomföra den träning han planerat

Karriären tuffade på skapligt. Men när det började dra ihop sig till OS i Nagano 1998 hade Niklas en bedrövlig säsong bakom sig. Förväntningarna närmade sig nollstrecket.

- På planet till Japan kände jag att nu är jag en sådan där turist. Och med de uttagningskriterier som gäller i dag hade jag överhuvudtaget inte kommit med. Men när jag väl var på plats så kom plötsligt och oväntat formen.

- Dagen för femmilen tänkte jag: "Niklas, nu är du snart 30 år. Det här är sista chansen till en OS-medalj. Antingen tar du det nu eller så sätter du dig på skolbänken till hösten." Under loppet såg jag att Dählie kom ikapp men sedan följde jag honom. Det gav självförtroende och när han släppte 1,5 kilometer från mål blev jag förvånad. Nu räckte det inte hela vägen till guld men jag har lärt mig att kan man inte få det man älskar så får man älska det man får.

© Idrott & Kunskap